

## **ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО – ЕСТЕТИЧНОГО СМАКУ В ДОШКІЛЬНИКІВ**

*Клокова Юлія*

*Київ*

В умовах становлення та розвитку української держави, здійснення реформування економічних та суспільно-культурних галузей життя особливої актуальності набуває проблема виховання духовно-культурної особистості. Національною доктриною розвитку освіти в Україні визначено як пріоритетні завдання "створення умов для розвитку особистості і творчої самореалізації кожного громадянина України, виховання покоління людей, здатних оберігати й примножувати цінності національної культури та громадянського суспільства...". Однією з найважливіших складових духовно-культурного розвитку особистості людини, здійснення якої повинна забезпечувати держава, є її естетичне виховання.

Формування художньо-естетичної культури, творчих здібностей особистості, виховання естетичних смаків, почуттів, потреб набуває особливої значущості саме в дошкільному віці, оскільки знання, вміння та навички, отримані в ранньому дитинстві, значним чином впливають на подальший розвиток дитини. Завдання та шляхи реалізації естетичного виховання дітей дошкільного віку визначені Законом України „Про дошкільну освіту”, Національною державною комплексною програмою естетичного виховання та Базовим компонентом дошкільної освіти, проектом „Дошкілля”. Особлива увага акцентується на необхідності організації цілеспрямованого ознайомлення дітей із різними видами мистецтва в контексті загальнолюдської та національної культури.[1, 33]

Підвищення якості естетичного виховання дошкільників у сучасних умовах значною мірою залежить від вивчення, узагальнення та творчого переосмислення історико-педагогічного досвіду з названої проблеми та подальшого використання його окремих положень у дошкільних навчальних

зкладах. Різним аспектам проблеми естетичного виховання дітей присвячено історико-педагогічні праці З.Борисової, В.Ворожбіт, Т.Грищенко, Л.Жербіної, І.Зарудної, А.Калениченко, О.Котикової, Є.Марченка, О.Овчарук, А.Омельченко, Т.Тюльпи, О.Федорової. Внесок видатних вітчизняних освітян минулого у вирішення окремих проблем естетичного виховання підростаючого покоління розкрито в роботах Н.Дем'янка, О.Джус, Л.Іванової, С.Морозової, С.Процика, О.Пшеврацької, Ш.Рзаєва, Н.Роман, В.Сергєєвої, А.Соколової, Є.Федотова, І.Фрайта та інших. Питання естетичного виховання дітей і молоді у теорії та практиці зарубіжної педагогіки розглянуто в дослідженнях П.Брайловської, О.Іонової, М.Лещенко, Г.Ніколаї, І.Сташевської, О.Тимошенко.

Проблемі удосконалення змісту естетичного виховання дітей і молоді в сучасних навчальних закладах, пошуку його нових нетрадиційних форм, методів і прийомів присвячено наукові дослідження та методичні розробки Л.Артемової, А.Богущ, Е.Белкіної, Л.Коваль, С.Колесникова, О.Кононко, В.Кьона, Н.Лисенко, Н.Манжелій, Л.Масол, Т.Науменко, В.Пабат, Л.Покроєвої, Ю.Полянського, О.Рудницької, Г. Сухорукової, Л.Фесюкової, Н.Фоломєєвої, Г.Шевченко, А.Шевчук.

Питання освіти дошкільних працівників в історії вітчизняної педагогіки, а також естетичної підготовки майбутніх учителів і вихователів відображено у дослідженнях М.Євтуха, І.Зязюна, І.Ларіної, К.Лисяка, С.Мельничука, Г.Падалки, Г.Підкурганної, В.Попової, Т.Слободянюк, Т.Танько, І.Улюкаєвої та інших.

Однак історіографічний огляд наукових праць дозволяє зробити висновок про те, що на сьогодні в педагогічній науці недостатньо повно проаналізовано проблему формування естетичного смаку дітей дошкільного віку засобами різних видів мистецтва та природи в історичній ретроспективі.

Освіта в контексті культури (у взаємозв'язку з культурою як явище та феномен культури) передбачає орієнтацію на загальнолюдські цінності, світову і національну духовну культуру, гуманітаризацію свого змісту, опанування

гуманістичних технологій освіти та виховання, створення у дошкільних освітніх закладів сприятливого креативно-розвивального середовища для розвитку особистості, здатної до творчої самореалізації.[2, 12] У дитини природою закладено схильність це все сприйняти. Кожна дитина – природжений художник саме тому. Що несе в собі органічну людську природу, яка розвивається на першому етапі і є незамуленою. У дитині закладено всі основні риси естетичних здібностей: безпосередність, емоційність, виразність, відкритість для світу, кокетування, гра. Безпосередній вияв у дитині її внутрішнього життя є повнотою естетичного самовираження. [3, 35-36]

У дитинстві естетична здібність співіснує з естетичною потребою, а спеціальне формування естетичної потреби, духовна нужда в естетичних переживаннях невід’ємні від формування здібності до естетичної діяльності. Така «естетична зустріч» здібностей з потребами створює передумову для розвитку творчості та формування художньо-естетичного смаку дитини[4, 23].

У дітей рано складається власна «картина світу». Вона не є досконалою, але є цілісною. Цю цілісність треба зберегти. Шлях до цього ми бачимо у розвитку художньо-образного асоціативного мислення та вміння бачити навколишнє життя очима художника. Необхідно розвивати вміння бачити реальне життя. «Ялинка, берізка, небо і земля можуть бути різного кольору і різної форми, це означає, що не слід давати схему, яку дитина буде повторювати все життя. Шлях радості, творчого мислення, який задано, не породжує здатності бачити, а навпаки – приводить до отупіння зору, мислення і таке інше. Це найбільша небезпека. Треба відходити від схем, які нав’язуються дорослими і в кольорі і в формі, в умінні радісно, як художник, сприймати навколишній світ. Цього вчити не просто. Необхідно спочатку вчити вихователів»[5, 35]. Багато залежить від грамотного, на науковій основі дібраного змісту образотворчої діяльності для розвивального спілкування з дитиною.

Дуже важливою є робота з батьками, адже якщо у сім’ї не звертається увага на прекрасне, не цінується мистецтво, то і дитина буде позбавлена

можливості набути естетичного смаку в усіх розуміннях цього вислову. Батьки є першовідкривачами дитячої душі, першими людьми, які вкладають у дитину знання про навколишній світ і те, як вони це роблять впливає на подальший розвиток малюка. Важливо все і навіть оформлення приміщення, у якому росте немовля. На нашу думку, необхідно звертати увагу на красу якнайраніше і не лише вихователі повинні піклуватися про це. Відомо, що дитина не буде сприймати серйозно те, чого не бачить вдома, так як батьки є для неї найголовнішими авторитетами. Співпраця дитячого садка із сім'єю, є запорукою того, що дитина розвиватиметься в гармонії, у неї формуватимуться стійкі естетичні погляди та в подальшому художньо-естетичний смак. Це дуже тендітна та відповідальна робота, якій повинно надаватися особливе значення, бо ми виховуємо майбутнє покоління, майбутню культуру нашої нації.

#### Список літератури

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К., 1999.
2. Г.В. Сухорукова, О.О. Дронова, Н.М. Голота, Л.А. Янцур. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. Підручник. За заг. ред. Г.В. Сухорукової. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010.
3. Е.М. Торшилова, Т.М. Морозова. Развитие эстетических особенностей детей 3-5 лет. (Теория и диагностика). – М., 1993.
4. М. Ю. Шор. Исусство и эстетическая культура// Приобщение личности к эстетической культуре в педагогическом прцессе. – М., 1981.
5. М.Б. Неменский Мудрость красоты: О пробл. эстет. воспитания : Кн. для учителя / Б. Неменский. – М.: «Просвещение», 1987.